

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

29 oktober 2007

BELEIDSBRIEF

Ontwikkelingssamenwerking

Beleidsprioriteiten 2007-2008

ingediend door de heer Geert Bourgeois,
Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

INHOUD

	Blz.
1. Inleiding.....	3
1.1. Mondiale context.....	3
1.2. De Millenniumontwikkelingsdoelstellingen: leidraad voor de Vlaamse OS.....	3
2. Prioriteiten van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking	4
2.1. MDG 1: Extreme armoede en honger	4
2.2. MDG 4-6: Gezondheid	5
2.3. MDG 8: Mondiaal partnerschap voor ontwikkeling.....	7
3. Ontwikkelingssamenwerking begint in Vlaanderen.....	10
3.1. Vlaanderen informeert	10
3.2. Vlaanderen sensibiliseert.....	10
3.3. Het Zuiden in de media.....	11
3.4. Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzame handel.....	11
3.5. Gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking	12
3.6. Vierde Pijler	13
4. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in het Zuiden	14
4.1. Landenprogramma's	14
4.1.1. Zuid-Afrika	14
4.1.2. Mozambique.....	15
4.1.3. Malawi.....	17
4.2. Zuidelijk Afrika: subregionale steun via internationale organisaties	18
4.3. Handel, ondernemerschap en ontwikkeling	20
4.4. Humanitaire hulp	22
5. Bestuurlijke aspecten	23
5.1. Bestuurlijke organisatie.....	23
5.2. Kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking en coherentie.....	23
5.3. Stijging van de middelen voor ontwikkelingssamenwerking.....	24
Bijlage: Uitvoering van de decreten.....	26
Bijlage: Overzicht van de nieuwe initiatieven in 2008	26
Afkortingen	27

1 Inleiding

1.1 Mondiale context

De economische groei neemt wereldwijd toe sinds 2000, en ook in de lage inkomenslanden van Sub-Sahara Afrika en Zuid-Azië neemt het gemiddelde inkomen van de bevolking toe. Dit neemt niet weg dat er nog steeds 1 miljard mensen het moeten stellen met minder dan 1 euro per dag. Hoopvol is wel dat de internationale inspanningen voor het realiseren van ontwikkeling ook toenemen en dat er gezocht wordt naar nieuwe financieringsbronnen.

Ook Afrika, waar Vlaanderen aanwezig is op het terrein, is in beweging. Het is de afgelopen jaren opnieuw op het internationale toneel verschenen, en er zijn aanhoudende tekenen dat er voor het continent nu een reële kans op verandering is. Het gemiddelde inkomen in Sub-Sahara Afrika groeide de laatste jaren met 3% en de voorspelling is dat deze groei in de komende periode zal aanhouden. Volgens de Wereldbank boekten een aantal Afrikaanse landen trouwens ook vooruitgang wat betreft goed bestuur en bestrijding van corruptie, wat het ontwikkelingsproces enkel maar ten goede kan komen.

Door de oprichting van het Nieuw Partnerschap voor de Ontwikkeling van Afrika (NEPAD) in 2001 en de Afrikaanse Unie (AU) in 2002, de sterkere rol van Afrika's Regionale economische gemeenschappen (REG's) en de opkomst van een nieuwe generatie nationale leiders is ondanks alle problemen, Afrika een beloftevolle weg opgegaan.

Tot slot is het duidelijk dat de veel besproken klimaatverandering vooral voelbaar zal zijn in het Zuiden. De ongelijkheid op het vlak van gezondheidstoestand en toegang tot geschikt voedsel, zuiver water en andere hulpbronnen zal wellicht toenemen. Dit terwijl de oorzaken van een versnelde klimaatverandering vooral in het noorden te vinden zijn. Volgens Jeffrey Sachs is de klimaatverandering zelfs een van de belangrijkste ontwikkelingsthema's die het behalen van de Millenniumdoelstellingen ernstig zou kunnen hypothekeren. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zal het dossier van de klimaatverandering dan ook met de nodige aandacht opvolgen.

1.2 De Millenniumontwikkelingsdoelstellingen: leidraad voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking

In september 2000 ondertekenden de 189 lidstaten van de VN de Millenniumverklaring en verbonden zich tot de volgende afspraken: bestrijding van de extreme armoede in de wereld, bescherming van het milieu, vrede en veiligheid, goed bestuur, democratisering en mensenrechten, bescherming van de meest kwetsbaren, behartiging van de specifieke noden van Afrika en de versterking van de Verenigde Naties. Uit deze verklaring werden de Millenniumontwikkelingsdoelstellingen (MDGs) gedistilleerd waarvan de meeste 2015 als streefdatum hebben.

We zijn nu halfweg de periode 2000-2015. Er is veel vooruitgang geboekt, maar het is duidelijk dat bij gelijkblijvend beleid de MDGs niet worden gehaald. Volgens de prognoses zitten we op wereldschaal enkel op koers voor wat betreft de halvering van het absolute aantal armen en het aanbieden van veilig drinkwater. Maar er zijn vele landen waar het bereiken van slechts enkele of zelfs niet één van de MDGs wordt voorzien. Vooral Sub-Sahara Afrika hinkt achterop.

Het is belangrijk om niet exclusief te focussen op de vraag of de MDGs worden gehaald, maar ook op de successen en de snelheid waarmee achterstanden worden ingelopen. Het *Global Monitoring Report 2007* concludeert bijvoorbeeld dat het geen twijfel lijdt dat de lancering van de MDGs in veel ontwikkelingslanden heeft bijgedragen aan een snelle uitbreiding van de basisgezondheidszorg en het basisonderwijs.

2 Prioriteiten van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking¹

Ook voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking dienen de MDGs als leidraad. In overleg met de partnerlanden en de partnerorganisaties focust Vlaanderen op een aantal MDGs. Op deze manier leveren we een bijdrage aan de bestrijding van de armoede, en de verbetering van de gezondheid van de bevolking in Vlaamse partnerlanden. Ook leveren we een bijdrage in het kader van de MDG inzake het mondiaal partnerschap voor ontwikkeling.

2.1 MDG 1: Extreme armoede en honger

Groei reduceert armoede, maar niet overal

De cijfers over armoedevermindering laten zien dat het aantal armen in de wereld afneemt en dat voor de wereld als geheel MDG 1 waarschijnlijk wordt gehaald. Dat is vooral te danken aan de spectaculaire economische groei en de snelle terugdringing van de armoede in (Zuid-)Oost-Azië. Tussen 1990 en 2004 is het aantal extreem armen hier verminderd van 30% naar 9%.

Maar economische groei leidt niet automatisch tot armoedevermindering. Belangrijke randvoorwaarden zijn vrede en veiligheid, een kwalitatief macro-economisch beleid, een gunstig investeringsklimaat en goed bestuur. Bovendien dient de gerealiseerde groei in voldoende mate ten goede te komen aan de armen. In Sub-Sahara Afrika zijn deze randvoorwaarden vaak onvoldoende aanwezig. De jaarlijkse groei van 5 à 7% in de afgelopen vijf jaar heeft er niet toe geleid dat het aantal mensen dat van minder dan 1 dollar per dag leeft, gedaald is. Onder andere door de bevolkingsgroei is het aantal armen in Sub-Sahara Afrika zelfs gestegen van 240 miljoen in 1990 tot 298 miljoen in 2004. Naast economische groei is dus een rechtvaardige en evenwichtige verdeling van de toegenomen welvaart ook van belang.

Ondervoeding daalt, maar het tempo moet omhoog

Wereldwijd daalde het aantal kinderen onder de vijf jaar met ondergewicht met één vijfde tijdens de periode 1990-2005. Toch zijn volgens schattingen nog bijna één op drie kinderen in ontwikkelingslanden ondervoed. Ondervoeding is de onderliggende oorzaak van meer dan 55% van alle kindersterftes (MDG 4) en maakt daardoor ook dat MDG 1 niet zo makkelijk gehaald wordt. In Sub-Sahara Afrika is het percentage ondervoede kinderen lichtjes gedaald van 33% naar 29%. Toch is het absolute aantal mensen met onvoldoende voedsel sinds 1990 toegenomen met 34 miljoen. De belangrijkste oorzaken zijn de bevolkingsgroei en de lage productiviteit in de landbouwsector. Maar ook externe oorzaken zoals droogtes en conflicten leiden tot regelmatig terugkerende hongersnood.

¹ De cijfers die hier worden gebruikt zijn gebaseerd op het *Millennium Development Goals Report 2007* (VN) en het *Global Monitoring Report 2007* (Wereldbank, IMF).

Vlaamse inzet ten aanzien van MDG 1

MDG 1 heeft betrekking op de economische dimensie van armoede: inkomen en werkgelegenheid. Het terugdringen van inkomensarmoede kan immers niet gerealiseerd worden zonder economische ontwikkeling. Daarom investeert Vlaanderen in de provincie Vrijstaat in Zuid-Afrika rechtstreeks in werkgelegenheid. Over een periode van vijf jaar gaat 3,75 miljoen euro naar het programma *Job Creation and Small-, Medium and Micro Enterprises*. De doelstelling is om tenminste 3.500 nieuwe banen te creëren tegen 2010, of 3500 stabiele inkomens voor evenveel gezinnen. In de provincie Limpopo steunt Vlaanderen de *Agribusiness Development Academy* voor een bedrag van 7,5 miljoen euro verspreid over vijf jaar. Door te werken aan capaciteitsopbouw wil dit programma de opkomende zwarte boeren boven het niveau van de overlevingslandbouw tillen. Verder subsidieert Vlaanderen de vzw Ex-Change, een uitzendplatform voor bedrijfsleiders en andere deskundigen die vrijwillig en tijdelijk naar het Zuiden gaan voor enkele weken. Daar bevorderen ze via kadervorming en trajectbegeleiding een vruchtbaar ondernemersklimaat. Het Vlaams Waarborgfonds, dat in 2005 werd opgericht, steunt Vlaamse ontwikkelingsfondsen die geld lenen aan microfinancieringsinstellingen in het Zuiden. Dankzij kleinschalige leningen krijgen lokale boeren, marktvrouwen en jongvolwassenen de kans om een handel of eenmanszaak op te richten. Microfinanciering is dan ook een krachtig middel om *pro-poor* groei te realiseren. Ten slotte ondersteunt de recent opgerichte Helpdesk Import Vlaanderen bedrijven in onze partnerlanden bij de export van hun producten.

De tweede dimensie van MDG 1 heeft betrekking op de bestrijding van de honger in de wereld. De belangrijkste oorzaak voor structurele honger is een gebrek aan toegang tot voldoende voedsel van goede kwaliteit. In de provincie Kwazulu-Natal in Zuid-Afrika investeert Vlaanderen rechtstreeks in voedselzekerheid. Over een periode van 5 jaar gaat 7,5 miljoen euro naar het programma *Empowerment for Food Security*. Na overleg met de Malawische overheid besloot de Vlaamse overheid om ook in Malawi de voedselzekerheid en landbouw te ondersteunen. Enerzijds kende de Vlaamse Regering een subsidie van 4,1 miljoen euro toe aan de Voedsel en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) om in twee districten 29.000 voedselonzekere gezinnen te bereiken. Anderzijds zal Vlaanderen een beleidsadviseur financieren die de Malawische overheid op het hoogste niveau expertise zal verschaffen. Ten slotte wordt via het budget voor humanitaire bijstand regelmatig steun verleend aan Vlaamse en internationale organisaties zoals het Wereldvoedselprogramma van de Verenigde Naties (WFP) om in acute situaties hongersnoden te helpen voorkomen.

2.2 MDG 4-6: Gezondheid

Binnen de MDGs zijn drie doelen geformuleerd die zich richten op gezondheid: het met tweederde terugdringen van kindersterfte (MDG 4), het met driekwart verminderen van moedersterfte (MDG 5), en het stoppen en terugdringen van de verspreiding van hiv/aids, malaria en andere ziektes (MDG 6).

Kindersterfte

Wereldwijd is de kindersterfte tussen 1990 en 2005 met 20% afgenomen. Toch sterven in ontwikkelingslanden jaarlijks nog meer dan 10 miljoen kinderen onder de vijf jaar aan ziektes die gemakkelijk te voorkomen zijn. De meeste kinderen sterven in Sub-Sahara Afrika en in Zuid-Azië met resp. 166 en 82 sterfgevallen per 1000 levendgeborenen in 2005. Slechts 32 van de 147 ontwikkelingslanden (22%) zullen volgens de huidige prognoses MDG 4 halen. Bovendien is er in 23 landen sprake van een stagnering of toename van het kindersterftecijfer, vooral omwille van conflicten of de hiv/aids-epidemie. Een positieve evolutie in Sub-Sahara Afrika is de daling van het aantal doden ten gevolge van mazelen met bijna 75% tussen 1999 en 2005 dankzij uitgebreide vaccinatiecampagnes.

Moedersterfte

Ieder jaar sterven naar schatting 500.000 vrouwen in ontwikkelingslanden ten gevolge van complicaties tijdens de zwangerschap of de bevalling. In Sub-Sahara Afrika is het sterfterisico veruit het grootst. De kans dat een vrouw in deze regio gedurende haar levensloop sterft aan complicaties tijdens de zwangerschap of de bevalling bedraagt 1 op 16, vergeleken met 1 op 3.800 in de geïndustrialiseerde landen. Het percentage bevallingen onder begeleiding van geschoold gezondheidspersoneel in Sub-Sahara Afrika is lichtjes gestegen van 42% in 1990 naar 46% in 2004. Er zijn evenwel enorme verschillen zowel tussen landen als binnen landen. De vooruitgang concentreert zich vooral bij de rijkere huisgezinnen.

Hiv/aids, malaria en andere ziektes

Wereldwijd blijft de hiv/aids-epidemie zich verspreiden. Eind 2006 waren naar schatting 39,5 miljoen mensen besmet met hiv. Alleen al in 2006 raakten wereldwijd 4,3 miljoen mensen geïnfecteerd met het virus en stierven 2,9 miljoen mensen aan aids. Geen enkele regio bleef gespaard van de ziekte, maar Afrika is er het ergst aan toe. Hoewel slechts 10% van de wereldbevolking in Sub-Sahara Afrika woont, bevindt 64% van alle hiv-positieve mensen en 90% van alle hiv-positieve kinderen zich in deze regio. Ongeveer 60% van de patiënten is vrouwelijk. Er is sprake van een stabilisatie van de hiv-prevalentie in Afrika, maar deze wordt vooral veroorzaakt door het hoge aantal sterfgevallen. Het aantal nieuwe infecties neemt nog steeds toe. Het aantal mensen dat zich laat testen en toegang heeft tot aidsremmers is tussen 2001 en 2005 vervijfvoudigd. Toch ontvangt wereldwijd slechts 20% van de mensen die behandeling nodig hebben ook werkelijk steun.

Hoewel malaria zowel vermeden als genezen kan worden, zijn er jaarlijks naar schatting 300 tot 500 miljoen besmettingen die leiden tot 1,2 miljoen doden. Het risico op malaria is onverminderd hoog in Sub-Sahara Afrika waar 90% van alle malariagevallen voorkomt. Wat betreft tuberculose is er een aanzienlijke vooruitgang geboekt in Azië en Latijns-Amerika. In Sub-Sahara Afrika is de situatie echter omgekeerd: het aantal nieuwe TB-infecties is tussen 1990 en 2004 verdubbeld, grotendeels te wijten aan de hiv/aids-epidemie.

Vlaams inzet ten aanzien van MDG 4-6

Op uitdrukkelijke vraag van de Mozambikaanse minister van Gezondheid schenkt het Vlaamse programma in Mozambique zowel aandacht aan het tekort aan gezondheidspersoneel als aan de gebrekkige gezondheidsinfrastructuur. Daarnaast blijft Vlaanderen deelnemen aan de *Sector Wide Approach* (SWAp) voor de volksgezondheid. Voor dit fonds werd tot nu toe 4 miljoen euro uitgetrokken.

De mondiale strijd tegen hiv/aids is sinds 2002 een horizontale prioriteit voor de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking. Vlaanderen ondersteunt programma's en projecten van het Gemeenschappelijke Programma van de VN voor de Strijd tegen hiv/aids (UNAIDS) waarbij de versterking van het preventiebeleid, de bescherming van kinderen en de aandacht voor de kwetsbaarheid van vrouwen en jongvolwassen meisjes centraal staan. In 2006 heeft Vlaanderen een samenwerkingsakkoord gesloten met UNAIDS dat een beleidskader biedt voor structurele samenwerking. De regionale klemtoon ligt op de SADC-landen en in het bijzonder Mozambique en Malawi. Tijdens de periode 2006-2009 levert Vlaanderen hiervoor een bijdrage van 3 miljoen euro. Ook in de provincie Vrijstaat in Zuid-Afrika verleent Vlaanderen steun aan een project dat preventie van hiv/aids bij jongeren tot doel heeft. Hiervoor is 3,75 miljoen euro beschikbaar voor een periode van vijf jaar.

2.3 MDG 8: Mondiaal partnerschap voor ontwikkeling

MDG 8 gaat over de operationele doelstellingen die vooral de ontwikkelde landen moeten verwezenlijken ter ondersteuning van de inspanningen van de ontwikkelingslanden voor de realisatie van de andere zeven doelstellingen. Het gaat hier over handel, markttoegang voor de minst ontwikkelde landen, schuldverlichting, werkgelegenheid voor jongeren, toegang tot betaalbare geneesmiddelen en technologieoverdracht. Het Vlaamse beleid heeft aandacht voor enkele onderwerpen die daar nauw mee aansluiten.

Handel

Een open, op regels gebaseerd, voorspelbaar en niet-discriminerend handelssysteem kan een belangrijke bijdrage leveren aan het bereiken van de MDGs door ontwikkelingslanden te laten participeren in de snelle groei van de wereld economie. In 2006 nam de waarde van de wereldwijde export toe met 16%. De uitvoer van goederen uit Sub-Sahara Afrika steeg met gemiddeld 23%, terwijl de minst ontwikkelde landen zelfs een groei van 25% kenden. In de geïndustrialiseerde landen steeg de export met een bescheiden 4%. De handelsbeperkingen blijven echter vooral in de landbouwsector nog steeds zeer groot en vormen een ernstig nadeel voor de ontwikkelingslanden. Bovendien spelen ook niet-tarifaire barrières in de vorm van standaarden een belangrijke rol, in het bijzonder op het vlak van voedselzekerheid en milieu. Afrikaanse landen worden daarom geconfronteerd met enorme handelsbelemmeringen en zijn er niet in geslaagd volwaardig te profiteren van het globaliseringproces. Handelsgerelateerde steun is daarom noodzakelijk opdat ontwikkelingslanden beter gebruik kunnen maken van bestaande en nieuwe markttoegangsmogelijkheden. De Europese Unie werkt in dit verband trouwens aan een gezamenlijke *Aid for Trade*-strategie.

Waardig werk

Eén van de specifieke subdoelstellingen van MDG 8 heeft betrekking op waardig werk voor jongeren. Wereldwijd is de werkloosheid onder jongeren van 15 tot 24 jaar tussen 1995 en 2005 gestegen van 12,1% naar 13,7%. In 2005 was de jeugdwerkloosheid het grootst in Noord-Afrika (34,5%) en Sub-Sahara Afrika (18,3%) ten opzichte van 13,8% in de geïndustrialiseerde landen.

Doeltreffendheid van de ontwikkelingshulp

De VN heeft onder MDG 8 opgeroepen om meer geld ter beschikking te stellen aan ontwikkelingslanden die zich inzetten voor armoedebestrijding. Maar ook de kwaliteit en de effectiviteit van de ontwikkelingshulp moet omhoog. Met de ondertekening van de *Verklaring van Parijs* in maart 2005 heeft de internationale donorgemeenschap zich verbonden aan een reeks concrete indicatoren en doelen inzake harmonisatie en afstemming. In EU-verband werd in december 2005 de *Europese Consensus betreffende Ontwikkeling* aangenomen, een gemeenschappelijke visie die richting geeft aan het optreden van de lidstaten en de Commissie. Hierin staan de uitvoering van de Parijsagenda en de MDGs centraal. De EU heeft ook een gedragscode uitgewerkt met de bedoeling een taakverdeling betreffende ontwikkelingssamenwerking tussen de donoren af te spreken. Het gaat hier om de *EU Code of Conduct on Division of labour in Development Policy*.

Vlaamse inzet ten aanzien van MDG 8

De Vlaamse overheid wil bedrijven uit zuidelijk Afrika ondersteunen om toegang te krijgen tot de Vlaamse en Europese markt. Daartoe werd de Helpdesk Import Vlaanderen opgericht. Unizo geeft de helpdesk vorm en zal in de Vlaamse partnerlanden Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi een netwerk van contactpunten opzetten. Trainingssessies en begeleiding dienen de exportactiviteiten van lokale KMO's te bevorderen. Zoals ik al eerder vermeldde, investeert de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking daarnaast ook rechtstreeks in de creatie van lokale werkgelegenheid (zie economische dimensie onder MDG 1).

Eerlijke handel of Fair Trade streeft naar meer gelijkheid in het internationale handelsverkeer en naar open en gelijkwaardige relaties met producenten in ontwikkelingslanden. De Vlaamse overheid is zelf een grote consument en heeft de ambitie een voorbeeldfunctie te blijven vervullen op dit terrein. Al sinds 2001 drinkt de Vlaamse overheid koffie, vruchtensap en wijn met het Max Havelaarkeurmerk. Ondertussen zijn er ook verschillende andere keurmerken voor duurzame handel op de markt gekomen, zoals Utz Kapeh en Rainforest Alliance. Bedrijven zijn ook steeds meer bezig met maatschappelijk verantwoord ondernemen. De Vlaamse overheid erkent het belang en de complementariteit van deze nieuwe initiatieven. De koffiesector blijft hierbij het symbooldossier bij uitstek. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking steunt bovendien de promotie en toepassing van de *Common Code for the Coffee Community* (4C). De 4C-code is een gemeenschappelijk initiatief van koffieproducenten, handelaars, vakbonden en NGO's. Het is een algemene gedragscode voor de bevordering van de economische, sociale en ecologische duurzaamheid in de productie, verwerking en verhandeling van koffie. Naast de terecht aandacht voor de relatief beperkte markt van duurzame gelabelde koffie, betekent het 4C initiatief een reële vooruitgang voor de talloze producenten van niet gelabelde koffie.

Vlaanderen schaart zich eveneens achter de principes van de Verklaring van Parijs over de Doeltreffendheid van de Hulp (2005). Ten eerste stemt Vlaanderen zijn hulp af op de nationale prioriteiten en systemen van de ontvangende landen. In Zuid-Afrika bijvoorbeeld wordt in nauwe samenwerking met het Ministerie van Financiën gewerkt aan een verbetering van de efficiëntie van de financieringsprocessen en administratieve doorstroom. Ten tweede probeert de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zoveel mogelijk gemeenschappelijke procedures en benaderingen samen met andere donoren te hanteren. Deze evolutie naar samenwerkingsvormen met meerdere partners gebeurt sectorgewijs en/of via fondsen. In Mozambique bijvoorbeeld neemt Vlaanderen samen met een tiental internationale donoren deel aan de SWAp in de gezondheidssector. Ten derde hecht Vlaanderen groot belang aan de capaciteitsopbouw van partnerinstituten zodat zij, en niet de donor, hun dienstverlening aan de bevolking kunnen verbeteren. Het responsabiliseren van lokale instellingen is immers de belangrijkste garantie voor een duurzame ontwikkeling. In dit verband zal Vlaanderen bijvoorbeeld vanaf 2008 steun verlenen aan de hervorming van het technisch en beroepsonderwijs in Mozambique. Capaciteitsopbouw, onderwijs en vorming zijn horizontale thema's die bijdragen tot het bereiken van alle MDGs. Verder levert Vlaanderen ook wat betreft de *Code of Conduct on the Division of Labour among Donors* een bijdrage. Zo hanteert Vlaanderen sinds 2005 het principe van concentratie van activiteiten in een beperkt aantal landen en sectoren per land.

Ten slotte vereist een wereldwijd partnerschap voor ontwikkeling een draagvlak in het Noorden. De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking informeert de Vlaamse bevolking daarom regelmatig over haar activiteiten in het Zuiden, subsidieert projecten voor ontwikkelingseducatie, ondersteunt gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking en de vierde pijler.

De Millenniumdoelstellingen: stand van zaken in de Vlaamse partnerlanden

Wat betreft de realisatie van de Millenniumdoelstellingen in de Vlaamse partnerlanden zien we (in bijgevoegde tabel) dat sommige doelstellingen gehaald worden, en andere weer niet. Zo is er nog steeds geen vooruitgang voor de bestrijding van hiv/aids en malaria in onze partnerlanden. Anderzijds maken zowel Mozambique als Malawi vooruitgang inzake de Millenniumdoelstelling rond armoedebestrijding en het verminderen van de kindersterfte, en zal Zuid-Afrika de MDGs inzake toegang tot basisonderwijs voor alle kinderen en gendergelijkheid in het onderwijs tegen 2015 verwezenlijkt hebben.

De Millenniumdoelstellingen: stand van zaken in de Vlaamse partnerlanden

	Malawi		Mozambique		Zuid-Afrika		Sub-saharah Afrika
	1990	2005	1990	2005	1990	2005	
MDG 1 - Vóór 2015 extreme armoede en honger halveren t.o.v. 1990							
Percentage van de bevolking onder 1 \$ (PPP) per dag	-	20.8 (2004)	37.9 (1997)	36.2 (2002)	10.0 (1993)	10.7 (2000)	
Percentage van de kinderen onder 5 jaar met ondergewicht	27.2 (1992)	22.0 (2004)	27.0 (1995)	23.7 (2003)	9.0 (1994-95)	11.5 (1999)	
MDG 2 - Vóór 2015 basisonderwijs voor alle kinderen							
Percentage van de kinderen dat basisonderwijs volgt	48.6 (1991)	85.0	42.9 (1991)	63.7	90.3 (1991)	96.0	
MDG 3 - Vóór 2015 gendergelijkheid (in basis & secundair onderwijs tegen 2005)							
Scholingsgraad meisjes t.o.v. jongens (basisonderwijs)	0.84 (1991)	1.02	0.75 (1991)	0.85	0.99 (1991)	0.96 (2004)	
Scholingsgraad meisjes t.o.v. jongens (secundair onderwijs)	0.46 (1991)	0.81	0.57 (1991)	0.69	1.18 (1991)	1.07 (2004)	
MDG 4 - Vóór 2015 kindersterfte met tweederde verminderen t.o.v. 1990							
Sterftecijfer van kinderen onder 5 jaar per 1000 levendgeborenen	221	125	235	145	60	68	
MDG 5 - Vóór 2015 moedersterfte met drierde verminderen t.o.v. 1990							
Moedersterfte per 100.000 levendgeborenen	560	1800 (2000)	1500	1000 (2000)	230	230 (2000)	
MDG 6 - Vóór 2015 hiv/aids, malaria en andere ziekten een halt toeroepen							
Percentage van zwangere vrouwen met HIV (in antenatale centra)	17.4 (1994)	19.8 (2003)	11.7 (2000)	14.7 (2002)	0.7	27.9 (2003)	
Tuberculosepatiënten per 100.000 mensen	472	518	296	597	579	511	
MDG 7 - Een duurzame leefomgeving waarborgen							
Percentage van het land bedekt met bos	41.4	36.2	25.5	24.6	7.6	7.6	
Percentage van de bevolking met toegang tot goede waterbronnen	40	73 (2004)	36	43 (2004)	83	88 (2004)	
Percentage van de bevolking met voldoende sanitaire voorzieningen	47	61 (2004)	20	32 (2004)	69	65 (2004)	
Percentage van stedelijke bevolking dat in sloppen woont	94.6	91.1 (2001)	94.5	94.1 (2001)	46.2	33.2 (2001)	
MDG 8 - Werken aan een mondiaal partnerschap voor ontwikkeling							
Schuldkwijtschelding onder HIPC initiatief (miljoen \$)	-	1000	-	4300	-	-	
Schuldaftbetaling als percentage van export van goederen en diensten	28.0	12.2	17.3	3.2	0.0	1.5	
Percentage werklozen bij 15-24 jarige jongeren	-	-	-	-	45.0 (1998)	60.1 (2003)	
Percentage van de bevolking met telefoonaansluiting of gsm	0.31	2.55 (2004)	0.34	4.10 (2004)	9.36	46.76 (2003)	

	Geen vooruitgang en MDG wordt niet gehaald
	Vooruitgang maar MDG wordt niet gehaald (<i>ceteris paribus</i>)
	MDG wordt gehaald (<i>ceteris paribus</i>)

Bronnen: UN MDG database online (<http://mdgs.un.org>), MDG 2007 Progress Chart, Malawi MDG Report 2003, Mozambique MDG Report 2005, South Africa MDG Report 2005, UNICEF MDG Monitoring (<http://www.childinfo.org/areas/mdgmonitoring>).

3 Ontwikkelingssamenwerking begint in Vlaanderen

3.1 Vlaanderen informeert

2007

De publicatie van het tweede jaarverslag van de Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking was opnieuw een zeer positieve ervaring. Het kreeg een thematische structuur mee om de samenhang van het gevoerde beleid beter uit de verf te laten komen. Het activiteitenverslag werd voorgesteld en verspreid aan een ruim publiek op 19 april 2007. Dit evenement bood tevens de gelegenheid om het evaluatierapport van het project ‘geïntegreerd netwerk in Mozambique’ aan het publiek voor te stellen en toe te lichten (zie infra). Ook het logo van het VAIS (Vlaams Agentschap Internationale Samenwerking) werd voorgesteld gekoppeld aan een eenduidige en herkenbare vormgeving van alle gedrukte media uitgaande van het agentschap.

Tijdens de zomermaanden werd de webstek in een nieuw kleedje gestoken en inhoudelijk vervolledigd. De website is net zoals het jaarverslag thematisch opgebouwd met dien verstande dat alle nog lopende projecten aan bod komen.

Tijdens een uitgebreide perslunch waarbij de Vlaamse Noord-Zuid persprijs werd uitgereikt, werd ook de innovatieve Vlaamse aanpak in Malawi voorgesteld. Aangezien de prijsuitreiking ongeveer aan de vooravond van de Week van de Fair Trade viel, stond de perslunch dan ook volledig in het teken van een eerlijke maaltijd.

2008

Er zal in 2008 gestreefd worden naar een nog grotere toegankelijkheid van de webstek, naar een verbeterde thematische indeling en een eenduidige en herkenbare vormgeving. De Vlaamse Noord-Zuid Persprijs en de infosessie ‘Röntgenfoto van de Vlaamse Ontwikkelingssamenwerking’ zullen in 2008 worden herhaald.

3.2 Vlaanderen sensibiliseert

2007

Het uitvoeringsbesluit van het decreet ontwikkelingseducatie werd gewijzigd op drie vlakken: de tekst van het besluit werd in overeenstemming gebracht met de gewijzigde situatie na de invoering van Beter Bestuurlijk Beleid, de regels betreffende de actualiteitsprojecten en de bijkomende subsidie voor prioritaire thema's werden opgeheven, en de procedure tot aanvraag van de subsidies werd hervormd.

Ter uitvoering van het decreet ontwikkelingseducatie wordt een jaarlijkse oproep gelanceerd voor het indienen van projectvoorstellen. In 2007 werd geen oproep gelanceerd, maar omdat er zoveel niet gehonoreerde goede inzendingen waren in 2006, heb ik beslist om een bijkomende selectie te doen uit deze oproep, die in het teken van handel en ontwikkeling stond. Draagvlakverbreding door samenwerking met verschillende partners was een belangrijk criterium voor de selectie.

Uit de inzendingen werden zes projecten geselecteerd met een looptijd van één tot drie jaar voor een totaal bedrag van 640.998 euro.

2008

Eind 2007 zal ik een nieuwe oproep voor projectvoorstellen lanceren. De weerhouden projecten zullen gesubsidieerd worden met de middelen van het budget voor 2008. Hiervoor werd 1.094.000 euro voorzien, wat een stijging betekent van 51% ten opzichte van 2007.

3.3 Het Zuiden in de media**2007**

De toenemende globalisering heeft niet geleid tot meer aandacht voor het buitenland in de media, integendeel, er is zelfs sprake van een inkrimping van media-aandacht. Thema's betreffende de Noord-Zuidproblematiek komen slechts sporadisch aan bod.

Om meer aandacht te verkrijgen voor de Noord-Zuidproblematiek heb ik verschillende initiatieven ondernomen in 2007. Zowel IPS – een nieuwsagentschap gespecialiseerd in thema's als globalisering, Noord-Zuidrelaties en ontwikkelingssamenwerking – als Mo* magazine werden verder ondersteund in 2007.

De gezamenlijke nieuwssite (www.mo.be) die in het voorjaar officieel van start ging werd ook in 2007 verder gesubsidieerd. Naast de verbreding en de verdieping van het bereik van beide mediaspelers, is het de bedoeling om met dit instrument een nieuwe en vooral jongere doelgroep aan te spreken. Ten slotte zal deze nieuwssite een middel zijn om een breder draagvlak te krijgen binnen het ruimere middenveld, door naast de Noord-Zuidproblematiek, ook milieu-, mensenrechten-, minderheden- en andere thema's aan bod te laten komen.

2008

Zowel de specifieke producten Mo* magazine en IPS, als de nieuwssite, zal ik in 2008 verder ondersteunen. Ik zal een beheersovereenkomst afsluiten met deze actoren. Zoals hoger aangegeven wil ik in 2008 ook de Noord-Zuid Persprijs opnieuw uitreiken.

3.4 Maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzame handel**2007**

De Vlaamse overheid steunt Fair Trade. Ze ondersteunt onder meer het label 'Max Havelaar', omdat Max Havelaar een belangrijk ontwikkelingsinstrument blijft waardoor producenten in het Zuiden een minimuminkomen kunnen verwerven. Naar jaarlijkse gewoonte heeft de Vlaamse overheid ook gerichte acties ondernomen tijdens 'De Week van de Fair Trade'. Er werd een eerlijke maaltijd aangeboden in de restaurants van de Vlaamse overheid. In het Boudewijngebouw werd een 'eerlijke markt' georganiseerd.

Het 4C initiatief – voluit de *Common Code for the Coffee Community* – werd eind 2006 omgevormd tot een zelfstandige organisatie: 4C Association. 4C heeft tot doel de economische, sociale en ecologische duurzaamheid in de productie, verwerking en verhandeling van koffie te bevorderen. Andere producten zullen in de toekomst volgen. Het VAIS is stichtend lid van de 4C Association en zal de werkzaamheden van 4C van nabij opvolgen. Om de organisatie een goede start te verzekeren ondersteunt de Vlaamse overheid het secretariaat met een subsidie van 20.000 euro. Samen met GTZ voert Vlaanderen een benchmark-studie uit met de bedoeling het 4C label slagkrachtiger op de markt te maken. Op 21 september 2007 werd 4C officieel gelanceerd op een persconferentie in Berlijn en in oktober 2007 wordt er voor het eerst koffie onder de naam 4C op de wereldmarkt gebracht. Ik zal in november de 4C-koffieplantages in Colombia bezoeken. Samen met de Colombiaanse partner zal een nieuw te ondersteunen project worden geïdentificeerd in de sector duurzame koffie en/of 4C.

2008

Ook in 2008 zullen acties ondernomen worden om duurzame handel verder te promoten. In het voorjaar zal in Vlaanderen een ‘koffieconferentie’ georganiseerd worden. Doel van deze conferentie is het 4C-systeem bij de Vlaamse koffieactoren beter bekend te maken. De conferentie zal ook de complementariteit van Fair Trade en andere keurmerken voor duurzame handel en het systeem van publiek/privaat partnerschap behandelen.

Er zullen inspanningen worden geleverd om de Week van de Fair Trade uit te breiden naar de hele Vlaamse overheid. Ten slotte zal er een nieuw project inzake duurzame handel en/of 4C worden gefinancierd.

3.5 Gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking

2007

Sinds de inwerkingtreding van het decreet op 1 januari 2005, hebben 37 Vlaamse gemeentebesturen een convenant gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking met de Vlaamse Regering gesloten. De Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG) verzorgt de begeleiding en de vorming van de gemeenten die met de Vlaamse overheid een convenant gesloten hebben of dit in de toekomst van plan zijn te doen.

Voor de periode 2007-2009 werden geen nieuwe convenants gesloten omdat het decreet op de convenants gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking bepaalt dat in het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen geen aanvragen tot convenants ingediend kunnen worden.

2008

De nieuwe bestuurscolleges die in januari 2007 aantraden, kunnen zich tot 1 oktober 2007 kandidaat stellen voor het sluiten van een convenant voor de periode 2008-2010. Ook de gemeentebesturen die een convenant gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking hadden gesloten voor de periode 2005-2007 kunnen een verlenging aanvragen. Voor de betoelaging van de nieuwe convenants 2008-2010 en van de verlengingen heb ik een beleidskrediet van 2.262.000 euro op de ontwerpbegroting 2008 voorzien.

Om de kwaliteit van het gevoerde beleid gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking te verhogen, zal ik verlengingsaanvragen laten concurreren met de nieuwe aanvragen. Enkel die dossiers met de meeste merites zullen in aanmerking komen om voorgedragen te worden voor convenants met de Vlaamse overheid en de eraan gekoppelde subsidie.

3.6 Vierde Pijler

2007

De laatste vijf à tien jaar zien we een opbloei van nieuwe ontwikkelingsinitiatieven in Vlaanderen. Het zijn burgerinitiatieven die opgezet worden door bestaande actoren in onze maatschappij, zoals vriendengroepen, bedrijven, vakbonden, ziekenfondsen, scholen, enzovoort die vanuit hun eigen werking solidair willen zijn met mensen in het Zuiden. Meestal gaat het om het groepsinitiatieven.

Deze worden ‘initiatieven van de vierde pijler’ genoemd, naar analogie met de eerste pijler (de ontwikkelingssamenwerking van regering tot regering), de tweede pijler (de multilaterale hulp) en de derde pijler (de hulp uitgevoerd door niet-gouvernementele ontwikkelingsorganisaties).

In 2006 gaf ik het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA) de opdracht een beleidsvoorbereidend onderzoek te leveren dat de vierde pijler in Vlaanderen in kaart zou brengen. Ook liet ik onderzoeken welke beleidsmaatregelen kunnen of dienen genomen te worden ten aanzien van dit recente fenomeen.

Begin mei 2007 werd op basis van de bevindingen van dit onderzoek² een conferentie ‘De Vierde Pijler in de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking’ georganiseerd.

Het doel van deze bijeenkomst was, enerzijds, met de presentatie van de resultaten van de studie van het HIVA uiting geven aan het brede draagvlak voor ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen en, anderzijds, het initiëren van een dynamiek van dialoog en samenwerking tussen de Vlaamse actoren. Ruim 150 vierde pijlerorganisaties verzamelden in het Provinciehuis in Antwerpen voor het uitwisselen van ervaringen. Ook werden workshops over fondsenwerving, werkvormen, intercultureel samenwerken, werken in conflictgebieden en werken in partnerschap georganiseerd.

2008

Er zal een ‘helpdesk Vierde Pijler’ worden opgericht. Er zullen drie functies worden uitgebouwd. De helpdesk zal in de eerste plaats een ondersteunende functie hebben voor de individuele initiatieven en dit door het ter beschikking stellen van actuele informatie en goede praktijken binnen de sector. Een tweede functie houdt de oprichting van een ‘forum’ in, een eigen webstek waar vierde pijlerinitiatieven elkaar kunnen vinden en helpen bij allerlei praktische kwesties. Ten slotte wordt ook gewerkt aan een doorverwijsfunctie voor training en adviesverlening met betrekking tot specifieke vragen en/of materies die veelvuldig het onderwerp uitmaken van het forum. De helpdesk zal dus een regiefunctie opnemen t.a.v. de sector als geheel. Waar nodig kan ook opleiding worden voorzien door de helpdesk zelf.

² Patrick Develtere en Johan Stessens, de Vierde Pijler van de Ontwikkelingssamenwerking in Vlaanderen: de opmars van de levensverbeteraar, HIVA, november 2006

4 De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in het Zuiden

4.1 Landenprogramma's

4.1.1 Zuid-Afrika

2007

De aandacht gaat dit jaar vooral naar de drie programma's die in 2005 en 2006 werden goedgekeurd door de Vlaamse Regering en in 2006 werden opgestart: Dit zijn het programma jobcreatie en ondersteuning van kleine bedrijven in de Vrijstaat, het programma rond voedselzekerheid in KwaZulu-Natal en het programma rond het ondersteunen van nieuwe landbouwondernemers in Limpopo. Deze drie programma's zijn van start gegaan met het opzetten van management en operationele structuren en het uitvoeren van een baselinestudie. Die studie onderzoekt de specifieke prioriteiten voor elk district of gemeente waarin gewerkt wordt en legt de beginsituatie vast, zodat op basis daarvan later aan impactmeting kan gedaan worden. Het vierde programma, *Youth and Community Wellness Programme* in Xhariep, Vrijstaat dat in 2006 goedgekeurd werd, wordt in 2007 opgestart.

Het VAIS startte met de organisatie van regelmatige overlegrondes binnen de provincies en tussen de provincies. Vlaanderen is sinds meer dan 10 jaar een constante en betrouwbare partner van de provinciale overheden in Zuid-Afrika. Niettegenstaande Vlaanderen een kleine donor is in de wereld van de internationale samenwerking, heeft die continuïteit, de betrokkenheid en hoge inhoudelijke kwaliteit van de projecten ervoor gezorgd dat Vlaanderen een gewaardeerde gesprekspartner is. De vraag naar meer informatie-uitwisseling tussen de verschillende projecten, programma's en departementen waaraan Vlaanderen steun verleent neemt dan ook toe. Er worden goede praktijken gedeeld en gezamenlijke aandachtspunten geïdentificeerd. Projectresultaten worden op grotere schaal verspreid, niet alleen binnen de departementen, maar ook tussen de verschillende provincies, en er wordt gezocht naar de beste strategieën om de duurzaamheid te verhogen.

In nauwe samenwerking met *National Treasury*, het departement binnen het Zuid-Afrikaanse ministerie van Financiën dat instaat voor de coördinatie van de donorhulp, wordt gewerkt aan de verbetering van de efficiëntie van de financieringsprocessen en administratieve doorstroom. Leidraad daarbij vormt de Verklaring van Parijs (2005). Daarin worden een aantal zeer concrete engagementen gevraagd van zowel ontvangende als donorlanden om tot een verhoging van de efficiëntie van de hulp te komen. Een eerste aanzet daartoe werd gegeven tijdens de Jaarlijkse Consultatie in Pretoria op 25 april 2006. Ook dit jaar rapporteerden beide partijen tijdens de Jaarlijkse Consultatie in Brussel op 23 april 2007 over de gemaakte vooruitgang. Als concreet gevolg daarvan past het VAIS het vastleggingsstelsel voor de financiering aan. In plaats van jaarlijkse vastleggingen voor de programma's, schakelt het VAIS over op een totaalvastlegging per programma. Dit is ook meer conform de financiële regelgeving en de financieringswijze die gehanteerd wordt in de andere partnerlanden Mozambique en Malawi.

Verder worden in 2007 een aantal projecten afgerond die in de jaren 2002 tot 2004 werden opgezet. Een onderdeel daarvan was de organisatie van studiebezoeken in Vlaanderen voor een aantal landbouwprojecten van de provincie KwaZulu-Natal. Voornamelijk landbouwvoorlichters brachten een bezoek of volgden een concrete training bij Vlaamse organisaties zoals de Boerenbond, de Mechelse Veiling, het proefstation in Sint Katelijne Waver en het Kempisch Vormingscentrum voor Land- en Tuinbouw (KVL) van de Katholieke Hogeschool Kempen, de Vlaamse landbouwadministratie en de Vlaamse landmaatschappij. Ook werden bedrijfsbezoeken gebracht aan rundveebedrijven, glastuinbouwers en akkerbouwbedrijven.

2008

In 2008 zal ik verder werken aan het optimaliseren van de opvolging van de grote provinciale programma's, ondermeer via een elektronisch systeem voor de financiële en inhoudelijke rapportering dat uitgebouwd wordt door het VAIS.

Ook zal ik in het kader van een beter kennismanagement onderzoeken op welke manier projectresultaten uit het verleden kunnen gedocumenteerd worden. Op deze manier kan een actievere verspreiding en kapitalisering van resultaten plaatsvinden, zowel in Vlaanderen als in Zuid-Afrika. Gezien de focus in Malawi nu ook op voedselzekerheid en landbouw ligt wordt de noodzaak voor een beter kennisbeheer des te interessanter.

Samen met de Zuid-Afrikaanse partners zal ik een mid-term review van onze huidige samenwerking laten uitvoeren, zodat indien nodig de samenwerking kan worden bijgestuurd.

4.1.2 *Mozambique*

2007

Op 14 juli 2006 heeft de Vlaamse Regering de strategienota 2006-2010 voor de samenwerking tussen Mozambique en Vlaanderen goedgekeurd. De focus van de samenwerking ligt op basisgezondheidszorg, personeelontwikkeling in de gezondheidssector, steun aan de sectorbrede aanpak in gezondheid (SWAp), de strijd tegen hiv/aids en soa's en steun aan de hervorming van het technisch en beroepsonderwijs.

Eind 2006 keurde de Vlaamse Regering een subsidie ten belope van 3,4 miljoen euro goed voor de bouw van een nieuw districthospitaal en de watervoorziening in de zes al bestaande gezondheidscentra in het Maraviadistrict van de provincie Tete. Op 5 maart 2007 ondertekenden de Mozambikaanse minister van Gezondheid en ikzelf de projectovereenkomst. De Mozambikaanse overheid heeft de procedure voor de aanbesteding opgestart.

Na een positieve evaluatie van de eerste fase (2004-2007) van het project 'Geïntegreerd netwerk voor de strijd tegen hiv/aids/soa in de provincie Tete', heeft de Vlaamse Regering op 6 juli 2007 de tweede fase (2007-2010) van het project goedgekeurd. Het project kost 4,5 miljoen euro en wordt uitgevoerd door Artsen zonder Grenzen, het Instituut voor Tropische Geneeskunde en het International Center for Reproductive Health van de Universiteit Gent. De provinciale gezondheidsdirectie van de provincie Tete staat in voor de coördinatie. Eén van de opmerkelijke resultaten die het project verwezenlijkt heeft, is dat het aantal patiënten dat antiretrovirale therapie krijgt meer dan verviervoudigd is, van 652 (2004) naar 2738 (einde 2006) patiënten. Ter vergelijking: einde 2006 kregen in totaal 44.100 patiënten in heel Mozambique antiretrovirale therapie toegediend. Het evaluatierapport en de resultaten van de eerste fase van het project werden tijdens de presentatie van het tweede jaarrapport van het VAIS voorgesteld aan het brede publiek.

In 2006 en 2007 ontving het gemeenschappelijk fonds voor de gezondheidssector (PROSAUDE) in totaal vier miljoen euro.

Uit de gezamenlijke evaluatie van donoren en het Mozambikaanse ministerie van Gezondheid van 2006 is gebleken dat er een zekere graad van stabilisatie van de prestaties van de gezondheidssector te noteren valt en dat er een geleidelijke toename van de activiteiten is geweest. Het globale ziektebeeld was in 2006 gelijk aan dat van 2005, met uitzondering van een daling voor de mazelen en een toename van het aantal malariagevallen en -doden. Voedingsproblemen vormen nog steeds een probleem van volksgezondheid, vooral wanneer ze gelinkt zijn aan de impact van hiv/aids. Op het vlak van uitbreiding van het gezondheidsnetwerk, toegang tot antiretrovirale therapie en vaccinatie van -1 jarigen werden de beste resultaten gehaald. Op het vlak van de strijd tegen tuberculose en de problematiek van het behoud van het gezondheidspersoneel waren de prestaties zwak.

Het VAIS is nauw betrokken geweest bij de discussies omtrent een nieuw Memorandum of Understanding voor PROSAUDE dat in werking zou treden vanaf 2008. Aan de Vlaamse Regering zal gevraagd worden haar instemming te geven aan deze nieuwe Memorandum of Understanding en een subsidie van twee miljoen euro goed te keuren als bijdrage tot PROSAUDE in 2008.

Van 2 tot 7 maart 2007 hebben voormalig minister-president Yves Leterme en ikzelf een zending ondernomen naar Malawi en Mozambique. Bedoeling was om op het terrein kennis te maken met de initiatieven die de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking ondersteunt in beide landen. Tijdens het bezoek aan Mozambique heb ik een bezoek gebracht aan het gebied dat getroffen was door de overstromingen en door de orkaan Favio. Kort na dit bezoek werden twee noodhulpdossiers goedgekeurd. Een subsidie van 150.000 euro werd toegekend aan de Food and Agricultural Organization (FAO) van de Verenigde Naties voor het project '*Support to restore smallholder food production through agricultural input trade fairs in the flood-affected provinces of Mozambique*'. Een subsidie van 149.968 euro werd toegekend aan het Rode Kruis Vlaanderen voor het project 'Hulp aan de slachtoffers van de cycloon Favio in centraal Mozambique'. Daarenboven werd ook een subsidie van 219.471 euro toegekend aan de Fundação do Desenvolvimento da Comunidade voor de herstelling van de schade aan het trainingscentrum dat in Vilanculos was gebouwd met de financiële steun van de Vlaamse Regering.

Op 6 september 2007 vond de tweede jaarlijkse consultatie met de Mozambikaanse overheid plaats. Op de agenda stonden de bespreking van de stand van de samenwerking, de uitvoering van de Verklaring van Parijs in verband met harmonisatie en afstemming en de planning voor het komende jaar.

In het najaar van 2007 zal een onderwijsdelegatie uit Mozambique uitgenodigd worden voor een werkbezoek aan Vlaanderen. Het is de bedoeling om de Mozambikaanse gasten kennis te laten maken met het technisch en beroepsonderwijs in Vlaanderen. De Vlaamse gastheren krijgen een uiteenzetting over het technisch en beroepsonderwijs in Mozambique. De mogelijke pistes van samenwerking zullen besproken worden en deze gesprekken zullen de basis vormen voor de verdere identificatie en formulering van de voorstellen.

2008

Met ingang van 2008 zal het nieuwe Memorandum of Understanding inzake PROSAUDE II in werking treden. De procedures voor planning, uitvoering, opvolging en evaluatie zullen beter afgestemd zijn op de procedures die de Mozambikaanse overheid hanteert voor haar eigen begroting. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de Verklaring van Parijs. Om aan het principe van donorvoorspelbaarheid te beantwoorden zal de Vlaamse Regering in de loop van 2008 aan de Mozambikaanse Regering medelen hoeveel haar bijdrage in 2009 zal zijn aan de gezondheidssector, en PROSAUDE II in het bijzonder. Ik zal aan de Vlaamse Regering vragen om een subsidie van 2 miljoen euro goed te keuren.

De Mozambikaanse overheid heeft aan Vlaanderen gevraagd om steun te verlenen aan de hervorming van de Regionaal Centrum voor Gezondheidsontwikkeling (CRDS) tot een instelling voor hoger onderwijs. Dit centrum werd in 1983 opgericht door de Wereldgezondheidsorganisatie en de Mozambikaanse regering en bedient de Portugeestalige landen in Afrika (PALOP) en Equatoriaal Guinea. De doelstellingen van het CRDS zijn onder meer: nascholing van gezondheidskaders, bevordering van wetenschappelijk onderzoek in de biomedische wetenschappen, ondersteuning van opleiding en onderzoek met betrekking tot de gezondheidssector, en samenwerking ontwikkelen tussen de landen uit de regio.

De omvorming tot een instelling van hoger onderwijs vormt de grote uitdaging voor het CRDS zodat ze haar opleidingen kan accrediteren. Vlaanderen kan hiervoor 1 miljoen euro ter beschikking stellen.

Vanaf 2008 zal Vlaanderen steun verlenen aan het hervormingsprogramma van het technisch en beroepsonderwijs en de beroepsopleiding in Mozambique (PIREP). Samen met de Mozambikaanse partner zal Vlaanderen voorstellen identificeren en formuleren die bijdragen tot een kwaliteitsverbetering van het technisch en beroepsonderwijs. Deze kwaliteitsverbetering kan onder meer tot stand gebracht worden via een verbetering van de lerarenopleiding en het schoolmanagement. Innovatieve programma's voor de beroepsopleiding kunnen gefinancierd worden via het FUNDEC, het Fonds voor de ontwikkeling van professionele vaardigheden. Mozambikaanse NGO's en organisaties van de civiele maatschappij kunnen projectvoorstellen indienen die onder bepaalde voorwaarden gesubsidieerd worden met middelen uit het FUNDEC. Voor de steun aan PIREP is er 2 miljoen euro ter beschikking.

4.1.3 Malawi

2007

Na een aantal voorbereidende contacten ging de samenwerking tussen Vlaanderen en Malawi effectief van start in 2007. Een terreinbezoek in maart 2007 gaf toenmalig Vlaams minister-president Yves Leterme en mezelf de kans om kennis te maken met de leiders van het land en de initiatieven die Vlaanderen zal ondersteunen. Tijdens deze missie ondertekenden de Malawische minister van Buitenlandse Zaken en ikzelf ook het Memorandum of Understanding dat het kader biedt voor de samenwerking tussen Vlaanderen en Malawi.

Net als in Mozambique en Zuid-Afrika past de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking in de beleidsprioriteiten van Malawi. Eén van de topprioriteiten van de huidige Malawische regering is voedselzekerheid en landbouw. Door de verschillende hongercrisissen waaraan het land de voorbije jaren werd blootgesteld, is de voedselsituatie nog steeds precair. Samen met de Malawische overheid werd daarom beslist om in twee districten rond voedselzekerheid te werken. Daarvoor wordt de technische expertise van FAO ingeroepen. Met dit programma wil Vlaanderen op drie jaar tijd 3,5 miljoen euro investeren in het verbeteren van de voedselzekerheidssituatie in de districten Kasungu en Mzimba. Daarbij kozen we voor een aanpak die op capaciteitsopbouw berust bij zowel de bevolking als het districtpersoneel van het ministerie van landbouw. Het is de bedoeling om tijdens de duur van het programma 29.000 voedselonzekere gezinnen te bereiken. Niet alleen de toegang tot voedsel, maar ook diversificatie van gewassen, irrigatie, toegang tot drinkbaar water en inkomensgenererende activiteiten zijn onderdeel van het programma.

Naast het programma i.v.m. voedselzekerheid, zal Vlaanderen ook een bijdrage leveren aan het verhogen van technische expertise op het vlak van voedsel- en voedingszekerheid. Malawi heeft in voorbije jaren samen met donoren heel wat beleidsdocumenten- en plannen ontwikkeld voor landbouw en voedselzekerheid. Niettemin heeft dit weinig impact gehad op het verbeteren van de voedings situatie, de landbouwproductie en de voedselzekerheid. Reden hiervoor is het gebrek aan goede coördinatie van de initiatieven die zowel de Malawische overheid als donoren ondernemen. Het land heeft nood aan een allesomvattende aanpak waarbij alle bestaande initiatieven binnen de sector in kaart worden gebracht en nieuwe acties worden gestroomlijnd met al bestaande.

Bovendien is gebleken dat ondanks een betere oogst in 2006, de voedingsstatus van Malawiërs niet verbetert. Een geïntegreerde aanpak om voedsel- en voedingszekerheid te bereiken, is van groot belang. Op vraag van de Malawische overheid, verleent Vlaanderen steun aan een beleidsadviseur die gedurende drie jaar op het hoogste niveau expertise zal verschaffen. Hiervoor is 600.000 euro voorzien. Deze persoon zal voedingsgerelateerde onderdelen stelselmatig opnemen in programma's voor voedselzekerheid en landbouw. Op deze manier kan voedzame voeding beter op het voorplan geplaatst worden. De beleidsadviseur werkt binnen het departement voor hiv/aids en voeding dat rechtstreeks onder de bevoegdheid van de president en zijn kabinet valt. Bovendien zal deze beleidsadviseur gezamenlijk overleg organiseren tussen de donoren, NGO's en de Malawische overheid zodat betere nationale programma's opgezet kunnen worden.

De onderhandelingen die leidden tot bovenvermelde initiatieven werden steeds gevoerd met beide partners, namelijk de Malawische overheid en FAO. De samenwerking inzake voedsel- en voedingszekerheid is weerspiegeld in een trilaterale transparante overeenkomst die zowel vertegenwoordigers van de Malawische en Vlaamse regering als de FAO ondertekenden.

2008

Vlaanderen streeft naar een versterking van haar werking op het terrein en naar een sterke Vlaamse vertegenwoordiging bij haar partners. Daarom zal ik aan de Vlaamse Regering voorstellen om in de loop van 2008 een VAIS-landenkantoor in Malawi te openen. De voorkeur gaat naar de hoofdstad Lilongwe waar de belangrijkste ministeries en kabinetten en de internationale donoren aanwezig zijn. Ik zal het VAIS ook de opdracht geven om een nieuw programma te identificeren en te formuleren in de sector voedsel- en voedingszekerheid voor een bedrag van 4,5 miljoen euro. In dialoog met de Malawische overheid zal nagegaan worden waar de prioriteiten liggen, zowel sectoraal als regionaal. Ook hier zal ik de principes van de Verklaring van Parijs nastreven en een participatief consultatieproces opzetten. Net zoals er met Mozambique en Zuid-Afrika samengewerkt wordt op basis van een vijfjarige strategienota, heb ik het DIV (Departement Internationaal Vlaanderen) de opdracht gegeven om ook voor Malawi een strategienota uit te werken. Het DIV zal hierover met de Malawische overheid de nodige gesprekken opstarten en de bedoeling is om eind 2008 deze nota voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

4.2 Zuidelijk Afrika: subregionale steun via internationale organisaties

Naast de bilaterale ontwikkelingssamenwerking, heeft Vlaanderen relaties ontwikkeld met een aantal internationale organisaties. Dit zijn voornamelijk een aantal gespecialiseerde agentschappen van de Verenigde Naties, zoals de Internationale Arbeidsorganisatie (IAO), de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO), de Voedsel en Landbouworganisatie (FAO), maar ook het Gemeenschappelijke Programma van de VN voor de Strijd tegen hiv/aids (UNAIDS). De bijdragen aan deze VN-instellingen zijn grotendeels geoormerkt voor zuidelijk Afrika, met name de lidstaten van de Zuidelijk Afrikaanse Ontwikkelingsgemeenschap (SADC) of de partnerlanden van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

De meerwaarde van financiering aan internationale organisaties ligt in de aanpak van een problematiek op beleidsniveau. Dit kan ofwel in één bepaald land (nationale interventie) of in meerdere landen tegelijkertijd (subregionale aanpak). De subregionale benadering is gedeeltelijk al toegepast in de samenwerking met UNAIDS en de WGO en neemt in de programmering een eigen plaats in. In de strijd tegen hiv/aids financiert Vlaanderen initiatieven op verschillende bestuursniveaus: subregionaal (UNAIDS), nationaal (UNAIDS en sectorsteun volksgezondheid) en lokaal in provincies (Vrijstaat) of in districten (Tete en Moatize in Mozambique). Het is mijn bekommernis dat de multilaterale samenwerking complementair is met de bilaterale aanpak in onze partnerlanden.

Uit de cijfers van de VN over vooruitgang in het bereiken van de MDGs blijkt hoe weinig vooruitgang er in Sub-Sahara Afrika is in het verminderen van kindersterfte, de kraambedsterfte en het terugdringen van hiv, malaria en tuberculose. Vooral de hoge mortaliteit van moeders tijdens de zwangerschap en bij de geboorte vereist bijkomende inspanningen, wil men tegen 2015 enige vooruitgang boeken.

2007

In september 2006 heeft de Vlaamse Regering een ontwerp van kaderakkoord met UNAIDS goedgekeurd. De focus van de samenwerking ligt op drie van de zestien resultaatsgebieden van UNAIDS, namelijk de ontwikkeling en uitvoering van preventieprogramma's, de bescherming van vrouwen en jongvolwassen meisjes tegen de epidemie, en de bescherming van kinderen tegen de impact van de epidemie. De bijdrage is geografisch geoormerkt ten gunste van zuidelijk Afrika. In 2007 ontving UNAIDS één miljoen euro als programmasteun voor zuidelijk Afrika en één miljoen euro werd toegewezen aan een nieuw initiatief in Malawi gericht tegen de vervrouwelijking van de hiv-epidemie.

Daarnaast werd de steun aan het programma voor seksuele en reproductieve gezondheid van de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) voortgezet. Aandacht gaat naar de bevordering van familieplanning, de verbetering van de gezondheid van jonge moeders en het pasgeboren kind, de controle van seksueel overdraagbare aandoeningen en hiv/aids, de preventie van onveilige abortus, gender, reproductieve rechten, seksuele gezondheid en jongvolwassenen, en technische samenwerking met landen. Bij de preventie van hiv hoort tevens de preventie van de transmissie van moeder op kind (PMTCT).

Verleden jaar kondigde ik aan dat de toekomstige samenwerking vanuit mijn beleidsveld zich zou richten op mogelijke bijdragen tot het bereiken van MDG 4, met o.a. aandacht voor de preventie van geweld tegen kinderen. In dit kader steun ik twee initiatieven van de WGO met focus op kinderen: het voorkomen van kindermishandeling en het voorkomen van verkeersongevallen met kinderen en jongeren. Hiervoor werd een bedrag van 300.000 euro toegezegd voor de uitvoering van twee projecten in de periode 2007-2008.

2008

Vanuit dezelfde zorg om de focus van de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking te concentreren op zuidelijk Afrika en een beperkt aantal sectorale en transversale thema's, wens ik de steun aan de internationale organisaties doelbewust op een beperkt aantal prioriteiten voor zuidelijk Afrika te blijven inzetten.

In 2008 wil ik een bijdrage leveren aan de realisatie van MDG 5, om de kraambedsterfte met driekwart te verminderen omdat dit één van de MDGs is waarop er in zuidelijk Afrika onvoldoende vooruitgang is geboekt. Jaarlijks sterven wereldwijd 500.000 vrouwen aan complicaties gedurende en na een zwangerschap. Tot 98% van deze vrouwen zou volgens de WGO gered kunnen worden. In weinig andere zaken wordt de kloof tussen arme en rijke landen zo duidelijk als bij kraambedsterfte. 99% van de slachtoffers sterven in de ontwikkelingslanden. Op het terrein is er nood aan toegankelijke gezondheidsdiensten en opgeleid medisch personeel om voor alle lagen van de bevolking een betere zwangerschapsbegeleiding mogelijk te maken. Hierbij dient ook aandacht te zijn voor familieplanning om geboortes te spreiden en de preventie van onveilige abortus. Op deze terreinen heeft de WGO een unieke expertise en hoge ethische standaarden.

Het is mijn bedoeling om met andere donoren de WGO te steunen in haar interventies in zuidelijk Afrika. Eventuele pilootprojecten verbonden aan dit initiatief wens ik te laten aansluiten op Vlaamse projecten op het terrein, zoals de twee projecten van UNAIDS rond vrouwen en aids in Mozambique en Malawi en de samenwerking met de gezondheidsdienst van de provincie Tete (Mozambique) in de strijd tegen hiv/aids. Voor de steun aan de WGO om bij te dragen tot het bereiken van MDG 5 in zuidelijk Afrika zal een bedrag van minstens één miljoen euro worden vrijgemaakt.

Ook zal de Vlaamse Regering zijn verbintenissen ten aanzien van UNAIDS naleven met een nieuwe bijdrage van één miljoen euro. Dit bedrag zal geoormerkt worden voor steun aan vrouwen en meisjes, jongeren, kinderen en kwetsbare bevolkingsgroepen.

4.3 Handel, ondernemerschap en ontwikkeling

De Vlaamse ontwikkelingssamenwerking hecht in grote mate aandacht aan een internationaal partnerschap voor ontwikkeling. De achtste millenniumdoelstelling richt zich op het opzetten van een internationaal netwerk om de ontwikkeling van landen in het Zuiden mee te ondersteunen. Dit gebeurt niet alleen tussen gouvernementele actoren maar ook met de particuliere sector en de bedrijfswereld. Vlaanderen weet zich te positioneren binnen de internationale coördinatie tussen donoren op het vlak van ontwikkelingssamenwerking. Het Vlaamse beleid kan ook een aantal doelen van MDG 8 concreet ondersteunen. Meer specifiek verwijs ik hier naar handel, marktoegang voor de minst ontwikkelde landen en technologieoverdracht. Niet alleen de MDGs erkennen de nood aan ondersteuning via bedrijven. Ook in het kader van de WHO-onderhandelingen (de zgn. DOHA-ronde) wordt speciale aandacht gevraagd voor technologische en commerciële ontwikkeling, en de beperkte toegang tot internationale handel door allerlei exportbeperkingen, subsidieregelingen en kwaliteitsnormen.

Capaciteitsontwikkeling bij bedrijven in zuidelijk Afrika

In Vrijstaat, Zuid-Afrika, heeft Vlaanderen een vijfjarig programma rond de ondersteuning van lokale KMO's, nl. het *Small, Medium and Micro Enterprises Programme*. In de drie partnerlanden krijgt de capaciteitsversterking van KMO's aandacht onder meer door de inzet van de technische deskundigheid van een Vlaamse vzw. Ex-Change ondersteunt KMO's in meer dan 20 ontwikkelingslanden. De dienstverlening bevindt zich in een zevental sectoren gaande van toerisme en landbouw tot energie en waterbeheer. Ex-Change vzw heeft als lokale organisatie dan ook een belangrijk netwerk binnen de Vlaamse KMO-wereld. Deze werd in het recente verleden geconcretiseerd d.m.v. samenwerkingsakkoorden met o.a. de Boerenbond, VKW, VOKA en Unizo.

Kwaliteitszorg staat centraal om de markttoegang van ontwikkelingslanden te verbeteren, evenals een goede kennis van marketing en de verscheidene uitvoermogelijkheden naar bepaalde landen en regio's. Het is dan ook niet verwonderlijk dat een groot deel van de aanvragen door KMO's in het Zuiden zich dan ook richten tot de kwaliteitsverbetering van hun producten en interne werking.

In het recente verleden heeft Ex-change vzw haar werking weten te focussen op de Vlaamse partnerlanden en zal dit ook blijven doen in de toekomst. In dit kader wil ik graag vermelden dat Ex-Change vzw in 2007 een overeenkomst met SEDA (*Small Enterprise Development Agency*) in Zuid-Afrika heeft afgesloten.

Ter versterking van de export naar Vlaanderen wordt in het kader van de beheersovereenkomst met het VAIS de samenwerking tussen Ex-Change vzw en de Helpdesk Import Vlaanderen aangemoedigd. De waarde van deze samenwerking zal worden beoordeeld naar de kwaliteit en kwantiteit van de interventies in de Vlaamse partnerlanden.

De functie Helpdesk Import Vlaanderen heeft als doel invoerbevorderende initiatieven te ondersteunen. KMO's in ontwikkelingslanden worden betrokken bij netwerken die de toegang van hun leden tot de Vlaamse en Europese markt dienen te vergemakkelijken. Na een oproep konden beroepsfederaties, NGO's en bedrijven voorstellen indienen. Het voorstel diende uit te gaan van een samenwerkingsverband tussen een Vlaamse organisatie en minstens één partner uit het Zuiden. Prioritaire doelstelling is duurzame capaciteitsontwikkeling van KMO's in zuidelijk Afrika en bij voorkeur in één van de drie partnerlanden van de Vlaamse overheid, namelijk Zuid-Afrika, Mozambique en Malawi. Eind 2006 heeft de Vlaamse regering beslist een subsidie van 299.991 euro toe te kennen aan UNIZO Internationaal VZW als tegemoetkoming in de uitbouw van de helpdeskfunctie Import Vlaanderen tijdens het eerste werkingsjaar. Het project kreeg de naam 'Go North'.

De Helpdesk heeft tot doel een netwerk van contactpunten in drie landen uit te bouwen waar de ondernemers terecht kunnen met hun vragen. Per land en wat betreft Zuid-Afrika per provincie wordt een team van specialisten opgeleid die de ondernemingen zullen klaarstomen voor export naar Europa. Het eerste werkingsjaar kan beschouwd worden als een testfase om netwerken op te zetten en de nodige instrumenten te ontwikkelen. Volgend op die testfase zal in de loop van 2008 een lange-termijnvisie voor de Helpdesk uitgewerkt worden.

Microfinanciering

De armere bevolking in het Zuiden is zeer inventief als het gaat om ontwikkelen van economische activiteiten. De dagelijkse druk om henzelf en hun gezin van het nodige levensonderhoud te voorzien, leidt tot een gigantisch uitgegroeide informele economie. In marktstalletjes, verkopen ze zelfgeproduceerde huis- en tuinproducten. Er zijn genoeg vindingrijke initiatieven, die mits enige investering en begeleiding, kunnen uitgroeien tot succesvolle kleine ondernemingen. De Vlaamse microfinanciering levert hier een belangrijke bijdrage. Het in 2006 opgerichte Vlaams Waarborgfonds wil de Vlaamse ontwikkelingsfondsen, die microkrediet verlenen of fondsen ter beschikking stellen van deze kleine ondernemers in het Zuiden, mee beschermen tegen eventuele financiële en politieke risico's. In 2007 beschikt het fonds over een bedrag van 496.000 euro.

2008

Op het vlak van capaciteitsontwikkeling zal ik voor de uitbouw van handelscontacten steun verlenen aan initiatieven die de invoer bevorderen. Het tijdelijk uitzenden van deskundigen kan bijdragen tot het verbeteren van management en productie in het Zuiden. Ik wil ook in 2008 verder uitvoering geven aan dit beleid via de Helpdesk Import Vlaanderen en Ex-Change vzw. Ook het Waarborgfonds zal in 2008 een gelijkaardig bedrag als in 2006 en 2007 ontvangen, met name 248.000 euro.

4.4 Humanitaire hulp

2007

In 2007 nam ik verschillende initiatieven voor het verstrekken van noodhulp. Tot op heden werden initiatieven in de volgende landen en gebieden gesteund: Burundi, Mozambique, Palestina, Madagaskar, Tsjaad, Lesotho, Swaziland, Jordanië en Myanmar. Deze financiële steun werd toegezegd aan een aantal NGO's en VN-organisaties die de hulpacties op het terrein coördineren en uitvoeren.

Begunstigde organisatie	Land	Projecttitel	Bedrag
Caritas International	Swaziland	Noodhulp aan de slachtoffers van de voedselschaarste in Swaziland	150.000
UNHCR	Tsjaad	Noodhulp en rehabilitatie ten voordele van de Darfour-vluchtelingen in Tsjaad	100.000
FAO	Mozambique	Support to restore smallholder food production through agricultural input trade fairs in the flood-affected provinces of Mozambique	150.000
Rode Kruis - Vlaanderen internationaal vzw	Mozambique	Hulp aan de slachtoffers van de cycloon in centraal Mozambique	149.968
UNHCR	Palestina	Tegemoetkoming in het psycho-sociaal programma ter ondersteuning van Palestijnse vluchtelingen	250.000
Caritas International	Lesotho	Noodhulp aan de slachtoffers van de aanhoudende droogte in Lesotho	100.000
Caritas International	Madagaskar	Hulp aan de slachtoffers van de cycloon Indlala in 8 dioceses in Madagaskar	50.000
UNWFP	Burundi	Voedselcrisis in Burundi	100.000
Rode Kruis - Vlaanderen Internationaal vzw	Verschillende	Hulp voor de slachtoffers van anti-persoonsmijnen - mine action 2007	100.000
UNHCR	Jordanië	Primary education for Iraqi refugee children in Jordan	150.000
FAO	Midden Afrika	Noodhulp voor slachtoffers overstroming	150.000
WFP	Myanmar	Noodhulp slachtoffers	150.000

2008

Noodhulp vereist een snelle beslissing van de overheid en een tijdige overdracht van de toegezegde kredieten. De besluitvormingsprocedure verloopt binnen redelijke termijnen. In 2008 wordt gestreefd naar een uitbetaling van de eerste schijf binnen een termijn van één maand na de ondertekening van het besluit.

5 Bestuurlijke aspecten

5.1 Bestuurlijke organisatie

2007

Op 1 januari 2007 werd het Vlaams Steunpunt Buitenlands Beleid opgericht. Het vormt een consortium van de Universiteit Antwerpen, de Universiteit Gent, de Vrije Universiteit Brussel en het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen “Clingendael”. Vanuit een interdisciplinaire benadering verricht het steunpunt beleidsvoorbereidend en -ondersteunend onderzoek naar het Vlaams buitenlands beleid en de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking.

Op 30 januari 2007 ondertekenden de Administrateur-generaal van het VAIS en ikzelf een beheersovereenkomst die de verbintenissen tussen het Agentschap en de Vlaamse Regering omschrijven en het juridische en administratieve kader bepalen waarbinnen het Agentschap zijn opdrachten vervult.

Bij het VAIS werd – in uitvoering van art.14 van het oprichtingsbesluit – een raadgevend comité (RACO) opgericht. Het is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten, de Vlaamse federatie van ngo's voor ontwikkelingssamenwerking en de koepel van de Vlaamse Noord-Zuidbeweging 11.11.11. Dit raadgevend comité adviseert het Agentschap met betrekking tot de kwaliteit en de optimalisatie van de dienstverlening. De installatievergadering vond plaats op 13 juni 2007. Het RACO komt minstens driemaal per jaar bijeen.

Op 9 mei 2007 keurde het Vlaams Parlement het decreet goed tot oprichting van de strategische adviesraad internationaal Vlaanderen. Die nieuwe adviesraad zal de Vlaamse Regering adviseren bij onder meer de totstandkoming van haar beleid inzake internationale samenwerking. De strategische adviesraad zal bestaan uit twintig leden die door de Vlaamse Regering worden benoemd voor een termijn van vier jaar. Tien leden zullen worden voorgedragen door organisaties uit het maatschappelijk middenveld (waarvan vier uit de sector van de ontwikkelingssamenwerking), de overige tien onafhankelijke leden worden aangeduid na een openbare oproep tot kandidaatstelling.

5.2 Kaderdecreet ontwikkelingssamenwerking en coherentie

2007

Op 13 juni 2007 keurde het Vlaams Parlement het kaderdecreet inzake ontwikkelingssamenwerking goed. Hierin worden de visie, principes, doelstellingen, kwaliteitscriteria, instrumenten en evaluatiemechanismen vastgelegd.

De vier principes die de Vlaamse overheid hanteert in de samenwerking met haar partners zijn: eigenaarschap, partnerschap, respect voor diversiteit en beleidsdialoog. De zes noodzakelijke voorwaarden voor initiatieven binnen de Vlaamse ontwikkelingssamenwerking zijn: ontwikkelingsrelevantie (beantwoordt aan de criteria zoals het Ontwikkelingshulpcomité (DAC) van de OESO deze vaststelt), ongebonden hulp (vrij van enige verplichting tot besteding in goederen of diensten uit Vlaanderen), concentratie (bundeling van de inspanningen tot een beperkt aantal landen, sectoren en actoren), coördinatie en harmonisatie (met de eigen initiatieven van haar partners en van andere donoren), resultaatgerichte en langdurige samenwerking en kwaliteit.

2008

Naar jaarlijkse gewoonte zal ik ook in het voorjaar van 2008 aan het Vlaams Parlement rapporteren over de totale Officiële Ontwikkelingshulp (*Official Development Assistance*, ODA) van de Vlaamse overheid van het voorgaande jaar.

In uitvoering van artikel 3, 3° van het kaderdecreet zal ik een inspanning leveren om grotere coherentie met het Vlaamse ontwikkelingsbeleid in de verschillende beleidsdomeinen te bevorderen. Het institutionele raamwerk voor het organiseren van beleidscoherentie voor ontwikkeling is in Vlaanderen in zekere mate reeds aanwezig. In haar beslissing van 22 juli 2005 over de Vlaamse bijdrage aan de MDGs hechtte de Vlaamse Regering haar goedkeuring aan het bevorderen van beleidsdomeinoverschrijdende samenwerking. Bovendien bestaan er binnen de Vlaamse overheid verschillende ambtelijke werkgroepen die een platform bieden om aspecten van coherentie te bespreken. In 2008 zal mijn departement daarom verkennende gesprekken met de andere beleidsdomeinen organiseren om in dialoog te onderzoeken of er coherentiewinsten mogelijk zijn.

Verder zal ik onderzoeken op welke wijze specifieke regelingen voor de indirecte, multilaterale en humanitaire samenwerking kunnen worden uitgewerkt.

5.3 Stijging van de middelen voor ontwikkelingssamenwerking**2007**

Het budget voor ontwikkelingssamenwerking voor het jaar 2007 bedraagt 21,8 miljoen euro. Dat betekent een stijging van 26% ten opzichte van 2006.

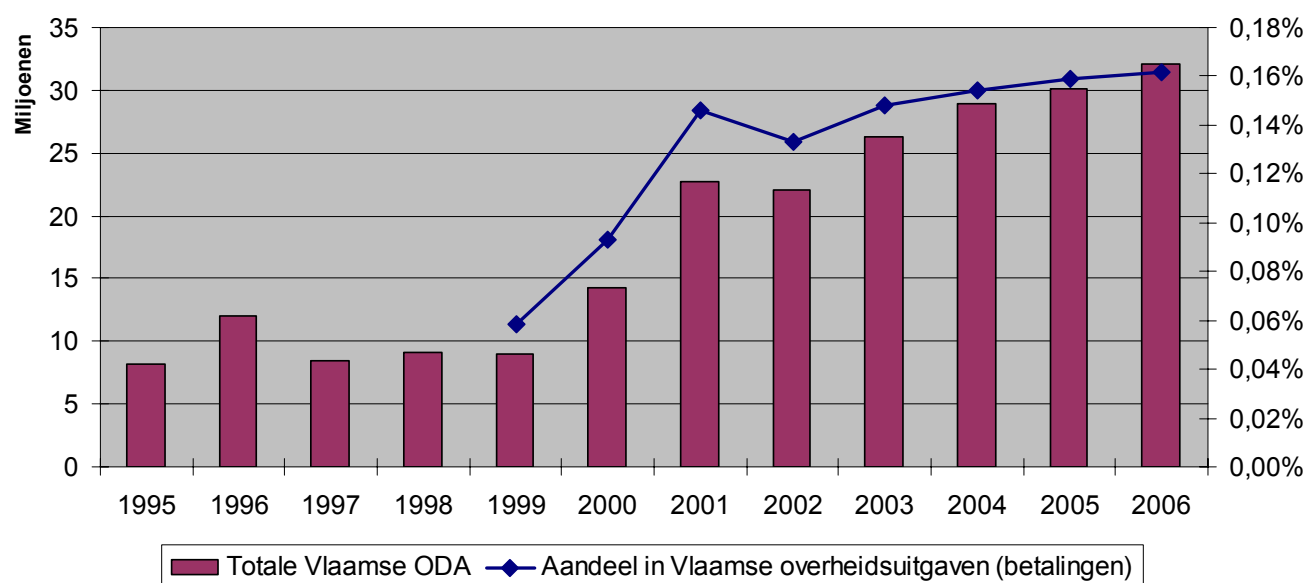
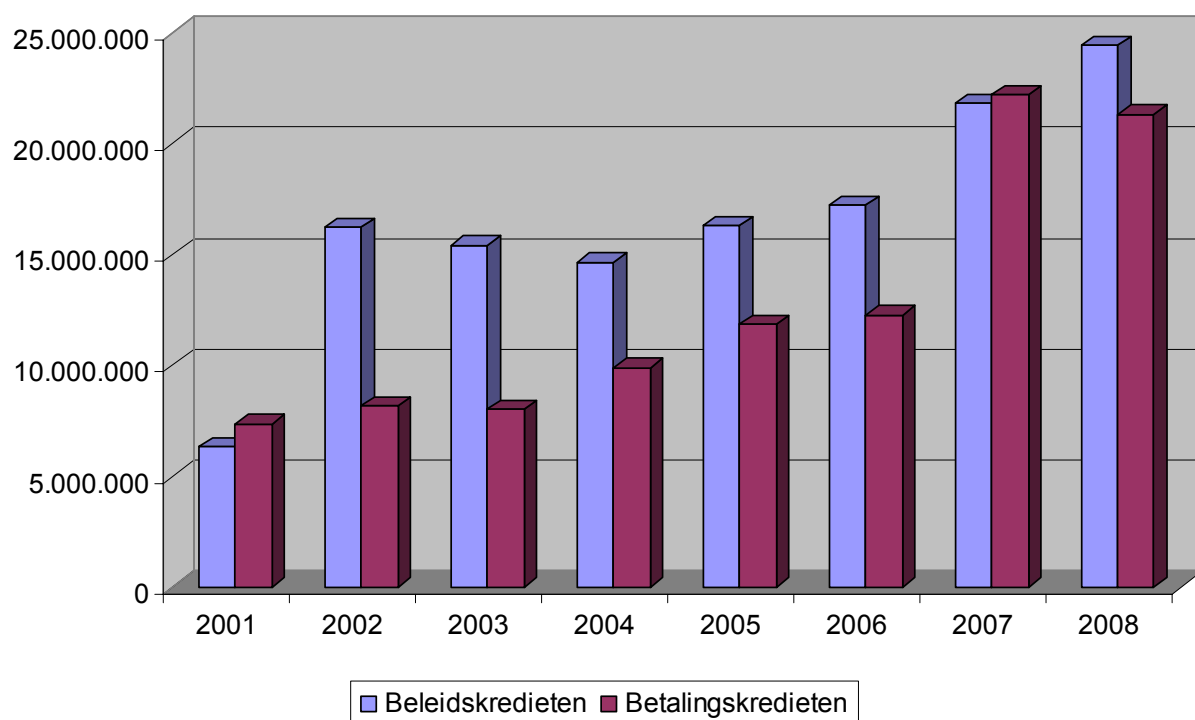
2008

Ik heb de regering voorgesteld om op de begroting 2008 het begrotingsprogramma ontwikkelingssamenwerking met 12% te laten stijgen tot 24,5 miljoen euro.

Onderstaande figuren geven een overzicht van de evolutie van de beleids- en betaalkredieten op het begrotingsprogramma ontwikkelingssamenwerking en het totaal van de uitgaven van de Vlaamse overheid die volgens de criteria van het Ontwikkelingshulpcomité (DAC) van de OESO aanrekenbaar zijn als ODA.

Geert BOURGEOIS

Vlaams minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme

Bijlage: Uitvoering van de decreten

In uitvoering van het decreet inzake ontwikkelingseducatie van 2 april 2004 wordt in het najaar 2007 een oproep gelanceerd tot het indienen van projecten ontwikkelingseducatie.

In uitvoering van het decreet inzake de convenants gemeentelijke ontwikkelingssamenwerking van 2 april 2004 wordt in het najaar 2007 een oproep gelanceerd tot het indienen van aanvragen voor convenants.

In uitvoering van het decreet betreffende de microfinanciering in ontwikkelingslanden door middel van waarborgverlening aan ontwikkelingsfondsen van 2 april 2004 wordt een nieuwe bijdrage voorzien in de ontwerpbegroting 2008

In uitvoering van het kaderdecreet inzake ontwikkelingssamenwerking van 22 juni 2007 wordt in 2008 onderzocht hoe beleidscoherentie met het Vlaamse ontwikkelingsbeleid binnen de Vlaamse overheid bevorderd kan worden (art. 3, 3°) en op welke wijze specifieke regelingen voor de multilaterale (art. 14), indirecte (art. 15) en humanitaire samenwerking (art. 19) uitgewerkt kunnen worden.

Bijlage: Overzicht van de nieuwe initiatieven in 2008

- Uitwerken en goedkeuren van strategienota Malawi
- Identificatie, formulering en uitvoering van nieuw programma in de landbouw en voedselzekerheid in Malawi
- Opening van een VAIS kantoor in Malawi
- Identificatie, formulering en uitvoering van nieuw programma m.b.t. de hervorming van het technisch en beroepsonderwijs in Mozambique
- Financiële steun aan het regionale gezondheidscentrum in Mozambique
- Mid-term review van de strategienota Zuid-Afrika – Vlaanderen
- Aanvulling van het waarborgfonds voor Microfinanciering
- Beheersovereenkomst met IPS en Mo* voor een periode van vijf jaar
- Conferentie rond eerlijke handel en koffie
- Oprichting Helpdesk vierde Pijler
- Financiële bijdrage aan WGO en UNAIDS
- Eerste concrete aanzet tot meer beleidscoherentie

Bijlage: Regelgevingsagenda niet van toepassing

Afkortingen

ACP	Africa, Caribbean, Pacific – landen van Africa, het Caraïbisch gebied en de Stille Oceaan die met de EU het verdrag van Cotonou hebben afgesloten
AIDS	Acquired Immunodeficiency Syndrome
CRDS	Centro Regional de Desenvolvimento Sanitário – Regionaal Centrum voor Gezondheidsvorming (Mozambique)
DIV	Departement Internationaal Vlaanderen
EPA	Economic Partnership Agreement – overeenkomsten die worden afgesloten tussen groepen van ACP-landen en de EU
EU	Europese Unie
FAO	Food and Agricultural Organisation
HIV	Human Immunodeficiency Virus
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid, KU Leuven
IPS	Inter Press Service
KMO	Kleine en middelgrote ondernemingen
NGO	Niet-gouvernementele organisatie
ODA	Official Development Assistance – Officiële Ontwikkelingshulp
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PIREP	Integrated Program for the Reform of Technical Education
PRSP	Poverty Reduction Strategy Paper
SADC	Southern African Development Community
SWAp	Sector Wide Approach
UNAIDS	Gemeenschappelijk VN-Programma voor HIV/AIDS
UNHCR	United Nations High Commission for Refugees
UNFPA	United Nations World Food Programme
VAIS	Vlaams Agentschap voor Internationale Samenwerking
VN	Verenigde Naties
WHO	Wereldhandelsorganisatie
WFP	World Food Programme
WGO	Wereldgezondheidsorganisatie